

Badanie opinii przedsiębiorców. Wnioski z projektu

Mieczysław Bąk
Warszawa, 19.09.2011

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Cele projektu

Wypracowanie i promowanie modelu społecznego nadzoru nad decyzjami władz samorządowych w zakresie związanym z zapewnieniem swobody działalności gospodarczej

- Wyznaczenie zakresu monitoringu
- Wytypowanie i przeszkolenie 4 organizacji
- Metodologia regionalnych indeksów SDG
- Opisanie najlepszych praktyk
- Upowszechnienie wyników monitorowania

Regionalny monitoring swobody działalności gospodarczej w Polsce

- W ramach projektu, w okresie od maja 2010 r. do kwietnia 2011 r. przeprowadzono badania ankietowe w czterech województwach, każde wśród 100 przedsiębiorców.
- Przedsiębiorcy dokonywali oceny czternastu zakresów prawa będących w gestii władz gminnych/miejskich, sześciu zakresów prawa będących w gestii władz powiatowych oraz siedmiu zakresów prawa będących w gestii władz regionalnych.
- Ocena była prowadzona w szkolnej skali od 1 do 6, przy czym 1 oznaczało złe / wadliwe uregulowania, a 6 – wzorcowe.
- Do współpracy przy realizacji opisanego zadania Instytut wybrał cztery izby gospodarcze z różnych województw: z łódzkiego – Regionalną Izbę Gospodarczą w Kutnie, z podlaskiego - Izbę Przemysłowo-Handlową w Białymstoku, z pomorskiego - Regionalną Izbę Gospodarczą Pomorza z Gdańska i ze śląskiego – Regionalną Izbę Gospodarczą w Katowicach.

Metodologia

- Wyznaczono zakres monitoringu swobody działalności gospodarczej dla poszczególnych szczebli władz samorządowych.
- Stworzono formularz służący za podstawę badania ankietowego.
- Badaną populację stanowiły przedsiębiorstwa zatrudniające do 250 osób (mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa).
- Dobór jednostek do próby przeprowadzony został z wykorzystaniem nielosowego doboru jednostek typowych, reprezentujących badaną grupę. Jako operat wykorzystano bazę danych Kompas.
- Badanie realizowane było w czterech cokwartalnych turach i miało na celu zaobserwowanie zmienności opinii na temat badanych zjawisk wśród respondentów.
- W celu uzyskania danych pozwalających na obserwację zmian trendu, badacze dodatkowo podzielili pulę jednostek na 2 części. Jedną z nich stanowiły podmioty tworzące panel badawczy, uczestniczące w każdej z fal badania. Panel ten obejmował 200 podmiotów: po 50 z każdego badanego województwa. Pozostałe jednostki były wybierane i badane jednokrotnie, w każdej z fal było to kolejne 200 jednostek.

Metodologia 2

- Respondentami byli przede wszystkim właściciele lub kadra zarządzająca przedsiębiorstw.
- Kwestionariusz ankiety składał się z trzech części, dotyczących każdego ze szczebli władz, które były oceniane w ramach badania. Poza elementem poddawany ocenie zawierał on również bardziej dokładny opis zakresu prawa, o które pytany był respondent, tak aby ankieter mógł przybliżyć dane zagadnienie, w sytuacji, w której samo hasło nie byłoby jasne.
- Badanie było prowadzone metodą CATI (*Computer Assisted Telephone Interview* – czyli wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny).
- Dokładniejsze opisy zostały dodane po przeprowadzeniu pierwszej tury badań, kiedy okazały się one istotne dla lepszego zrozumienia zakresów prawa, które mieli oceniać przedsiębiorcy.
- Dodatkowo, na skutek uwag respondentów po pierwszym etapie badania (I kwartał), dodano także możliwość udzielenia odpowiedzi „nie mam zdania”.

Ankieta - gmina

ZAKRES PRAWA - NA SZCZEBLU GMINNYM	złe/ wadliwe	budzące wątpliwości	dostateczne	dobre	bardzo dobre	wzorcowe	nie mam zdania
1. Uchwały budżetowe (podstawowy plan funkcjonowania gminy i jej aktywności w zakresie kreowania warunków prowadzenia działalności gospodarczej)							
2. Strategie rozwoju (programowanie przyszłych działań, określenie hierarchii ważności celów, czy cele priorytetowe ułatwiają przyszły rozwój)							
3. Zamówienia publiczne (zasady na jakich przeprowadzane są postępowania, zwłaszcza w zakresie stwarzania równych warunków dostępu do zamówień)							
4. Gospodarka przestrzenna / plany przestrz. (ład przestrzenny ma znaczenie wobec kreowania wyglądu infrastruktury przestrzennej, w której funkcjonują przedsiębiorcy)							
5. Lokalne podatki i opłaty (gminy mogą obniżać górną stawkę podatkową, określać warunki ulg, odroczeń, umorzeń, zwolnień i zaniechania poboru podatków; ocena zasad stosowania rozwiązań fiskalnych - ich przejrzystości i dostępności informacji o systemie ulg i preferencji, z których można korzystać przy spełnieniu określonych warunków)							
6. Dzierżawa nieruchomości i najmy (przejrzystość zasad ustalania wysokości opłat za dzierżawę oraz czynszów najmu, a także zasad ich pomniejszania, stosowanie jawnych i powszechnie dostępnych procedur wyboru najemców)							
7. Plany inwestycyjne gminy (nie tylko gminy, ale podmiotów i osób, różne inwestycje, najważniejsze inwestycje infrastrukturalne (sieci, drogi, oczyszczalnie ścieków, wysypiska śmieci itp.) warunkujące wiele aktywności i rozwój gospodarczy, na ile: decydują o atrakcyjności inwestycyjnej gminy, przyczyniają się do polepszenia warunków prowadzenia działalności gospodarczej, wpływają na rynek pracy w firmach bezpośrednio związanych z daną inwestycją i w firmach kooperujących, w instytucjach otoczenia biznesu, powodują kolejne inwestycje (np. uzbrojenie terenów pod budownictwo przyciąga inwestorów budowlanych), dają także pracę lokalnym firmom, tworzą koniunkturę na rynku usług budowlanych)							
8. Procedury obsługi inwestorów (zestaw reguł ustalających zasady obsługi inwestorów; procedury powinny wzmacniać pozycję gminy w fazie negocjacji z przedsiębiorcami i pozwalać na dalsze wspieranie ich w trakcie procesu inwestycyjnego; ocena procedur, ich efektywności i przejrzystości)							
9. Pozwolenia na sprzedaż alkoholu (ocena wydawania pozwoleń w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych: przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (detal), przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia), dla przedsiębiorców, których działalność polega na organizacji przyjęć, jednorazowe (do 2-dni), na wyprzedaż posiadanych, zinwentaryzowanych zapasów napojów alkoholowych)							
10. Pomoc publiczna (głównie aktywność w sferze podatkowej; ocena zakresu pomocy i jej intensywności, okresu rozpatrywania wniosków przedsiębiorców o jej uzyskanie)							
11. Wspieranie przedsiębiorczości (typy działań podejmowanych przez gminę i ocena ich skuteczności, np.: pomoc w uzyskiwaniu środków pomocowych dla podmiotów gospodarczych, internetowe bazy informacyjne, przygotowanie terenów pod działalność gospodarczą, sprzedaż mienia komunalnego, co stwarza możliwość przekształcenia lokali mieszkaniowych w lokale użytkowe)							
12. Rejestr działalności gospodarczej (ocena ewidencji działalności gospodarczej, która powinna być jawna; organ ewidencyjny: wójt, burmistrz, prezydent miasta)							
13. Czas oczekiwania na decyzje administracyjne							
14. Jakość decyzji administracyjnych							

Ankieta - powiat

ZAKRES PRAWA - NA SZCZEBLU POWIATU	złe/ wadliwe	budzące wątpli- wości	dostate- czne	dobre	bardzo dobrze	wzorcowe	nie mam zdania
1. Funkcjonowanie programów rynku pracy (ocena przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy poprzez PUPy, np. prowadzenie doradztwa gospodarczego i finansowego dla chcących rozpocząć działalność gospodarczą, organizowanie szkoleń dla przedsiębiorców i pracowników samorządowych w zakresie wiedzy o instrumentach rozwoju przedsiębiorczości i środkach pomocowych, wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy poprzez promowanie usług PUP oraz zachęcanie przedsiębiorców)							
2. Prawo budowlane (ocena administracji w zakresie budownictwa, na szczeblu powiatowym administrację wykonują: starosta - w obszarze administracji architektoniczno - budowlanej, powiatowy inspektor nadzoru budowlanego - w obszarze nadzoru budowlanego)							
3. Ochrona konsumentów (wykonywana przez powiatowego rzecznika konsumentów; ocena uprawnień rzecznika i korzystania z nich)							
4. Kształcenie zawodowe (prowadzenie szkół ponadgimnazjalnych, także o profilu zawodowym; ocena dostosowania programów nauczania zawodów do postępu technicznego i zmieniających się uwarunkowań rynku pracy)							
5. Czas oczekiwania na decyzje administracyjne							
6. Jakość decyzji administracyjnych							

Ankieta - województwo

ZAKRES PRAWA - NA SZCZEBLU WOJEWÓDZTWA	złe/ wadliwe	budzące wątpli- wości	dostate- czne	dobre	bardzo dobrze	wzorcowe	nie mam zdania
1. Strategie rozwoju regionalnego (ocena czy są narzędziem wspierania pozytywnych zmian w regionie i reagowania na zmiany pojawiające się w otoczeniu)							
2. Regionalne programy operacyjne – dostęp do środków pomocowych (ocena czy RPO realizowane w l. 2007–13 odpowiadają na lokalne potrzeby oraz zostały dostosowane do indywidualnej specyfiki województwa w toku konsultacji społecznych; ocena czy RPO wspierają działania z zakresu m.in. innowacyjności, rozwoju i zwiększania konkurencyjności przedsiębiorstw, budowy społeczeństwa informacyjnego, infrastruktury edukacyjnej, komunikacyjnej, ochrony środowiska i ochrony zdrowia, rewitalizacji, turystyki i kultury)							
3. Promowanie inwestycji (ocena procesu promocji inwestycji – jakości i celowości działań)							
4. Wspieranie przedsiębiorczości (ocena procedur i sposobu przyznawania środków oferowanych w ramach RPO i wielkości budżetu dla firm)							
5. Pomoc publiczna (ocena zakresu i formy przyznawania przedsiębiorcom pomocy publicznej na poziomie województwa)							
6. Czas oczekiwania na decyzje administracyjne							
7. Jakość decyzji administracyjnych							

Średnia wartości ocen na poziomie gminnym dla wszystkich badanych okresów

Zakres prawa	śr. ogólna	śr. śląskie	śr. podlaskie	śr. łódzkie	śr. pomorskie
Rejestr działalności gospodarczej	3,97	4,07	3,91	4,17	3,75
Plany inwestycyjne gminy	3,78	3,59	4,11	3,77	3,64
Strategie rozwoju	3,67	3,37	4,17	3,60	3,57
Pozwolenia na sprzedaż alkoholu	3,49	3,50	3,37	3,86	3,24
Jakość decyzji administracyjnych	3,37	3,29	3,31	3,70	3,21
Uchwały budżetowe	3,36	3,30	3,29	3,63	3,22
Gospodarka przestrzenna / plany przestrz.	3,35	3,27	3,32	3,42	3,38
Czas oczekiwania na decyzje administracyjne	3,32	3,11	3,16	3,65	3,36
Procedury obsługi inwestorów	3,31	3,14	3,26	3,77	3,07
Zamówienia publiczne	3,20	3,18	3,07	3,56	2,99
Dzierżawa nieruchomości i najmy	3,16	3,27	2,97	3,51	2,88
Wspieranie przedsiębiorczości	3,03	2,96	2,77	3,42	2,99
Lokalne podatki i opłaty	3,02	2,93	2,73	3,48	2,96
Pomoc publiczna	3,00	2,99	2,84	3,50	2,69
ŚREDNIA	3,36	3,28	3,30	3,64	3,21

Średnia wartości ocen na poziomie powiatów
dla wszystkich badanych okresów

	śr. ogólna	śr. śląskie	śr. podlaskie	śr. łódzkie	śr. pomorskie
Funkcjonowanie programów rynku pracy	3,30	3,15	3,19	3,50	3,36
Jakość decyzji administracyjnych	3,28	3,18	3,35	3,40	3,22
Ochrona konsumentów	3,26	3,45	3,52	3,48	2,58
Czas oczekiwania na decyzje administracyjne	3,23	3,03	3,23	3,44	3,24
Prawo budowlane	3,23	3,08	3,23	3,55	3,06
Kształcenie zawodowe	3,17	3,24	2,76	3,32	3,36
ŚREDNIA	3,24	3,19	3,21	3,44	3,14

Średnia wartości ocen na poziomie województw dla wszystkich badanych okresów

	śr. ogólna	śr. śląskie	śr. podlaskie	śr. łódzkie	śr. pomorskie
Strategie rozwoju regionalnego	3,59	3,61	3,81	3,32	3,62
Promowanie inwestycji	3,37	3,34	3,59	3,25	3,29
Regionalne programy operacyjne – dostęp do środków pomocowych	3,36	3,43	3,27	3,30	3,43
Jakość decyzji administracyjnych	3,17	3,10	3,22	3,14	3,23
Czas oczekiwania na decyzje administracyjne	3,06	2,91	3,08	3,09	3,18
Wspieranie przedsiębiorczości	3,03	3,18	2,91	3,15	2,87
Pomoc publiczna	2,96	3,05	2,79	3,12	2,89
ŚREDNIA	3,22	3,23	3,24	3,20	3,21

Podsumowanie

- W opinii respondentów najlepszą ocenę na szczeblu gminnym uzyskały kwestie związane z rejestracją działalności gospodarczej (średnia ocena 3,97).
- Na poziomie gminnym najwyżej ocenione zostało woj. łódzkie (najwyższe oceny w 12 zakresach), a najniżej – woj. pomorskie (najniższe oceny w 9 z 14 ocenianych zakresów prawa).
- Na poziomie powiatów na najwyższą ocenę zasługują kwestie funkcjonowania programów rynku pracy (przeciętna ocena w całym okresie badania 3,3). Wśród czterech województw obszar ten został najwyżej oceniony w województwie łódzkim (3,5), a najniżej w województwie podlaskim (3,19).
- Uwzględniając cały okres objęty badaniem, najwięcej ocen najwyższych uzyskały powiaty woj. łódzkiego (12 z 24), następnie powiaty z woj. pomorskiego (5 z 24), powiaty z Podlasia (4 z 24), a władze powiatowe ze Śląska otrzymały 3 na 24 oceny najwyższe w analizowanym okresie.

Podsumowanie 2

- Respondenci stwierdzili, że na poziomie władz regionalnych na najwyższą ocenę zasłużyła kwestia strategii rozwoju regionalnego (przeciętna ocena w całym okresie badania 3,59).
- Najniżej oceniono kwestie dotyczące pomocy publicznej - średnia ocena: 2,96 (najwyższa - łódzkie – 3,12; najniższa - podlaskie – 2,79).
- Biorąc pod uwagę siedem obszarów znajdujących się w kompetencjach władz regionalnych, które poddano ocenie i porównując cztery województwa, można stwierdzić, że najlepiej wypadło woj. podlaskie (3,24). Za nim uplasowało się woj. śląskie (3,23), pomorskie (3,21) i łódzkie (3,2).

Dziękujemy za uwagę.

www.iped.pl

www.rmsg.pl

e-mail: mbak@kig.pl

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki